

Ἡ Α. Υ. ἡ περιγυήπισσα ΑΛΙΚΗ

ΟΙ ΔΕΛΦΟΙ

Γερμανὸς ἀρχαιολόγος ἐπισκεφθεὶς τοὺς Δελφοὺς ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Βιενναίῳ «Ν. Ἐλευθέριῳ Τόπῳ» τὴν ἐπομένην ὥραίαν περιγραφὴν.

ΙΔΟΜΕΝ μίαν γυμνὴν βραχὴν ἀκτὴν ἐνώπιόν μας. Ἀκόμη δὲν εἶχεν ἐξημερώσει. Καὶ παρέχει πρὸ ἡμῶν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τὸ ὄρος, ἰσχυρὸς γίγας μὲ τὰ εὐρέα καὶ ἰσχυρὰ νῶτά του. Ἦτο ὁ Παρνασσός.

Ἐκεῖ ἐπάνω εὐρίσκονται καὶ οἱ Δελφοί.

Ἡ ὁδός, ἡ φέρουσα εἰς Δελφοὺς ἀπὸ τοῦ μικροῦ λιμένος τῆς Ἰτέας διὰ τοῦ ὄρους, διέρχε-

ται εὐρεῖαν καὶ ἐκτεταμένην πεδιάδα, τὴν ὁποίαν κατὰ μέρος κατέχει δάσος ἐλαιῶν. Τὰ Ἑλληνικὰ δάση οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι μὲ τὰ Γερμανικά. Δὲν κουράζεται κανεὶς θαυμάζων τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν τῶν ὡραίων χωρίων, τὰ ὅποια διηρχόμεθα. Ἐδῶ ἕκαστον ὄρος ἔχει κλασικὴν ρωμαντικότητά. Πόσον ἀγερῶχος ὑψοῦται ἡ κορυφή τοῦ Παρνασοῦ! Ἐδῶ ἐγκατέστη τὸ προσκυνητήριον τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ ὁποίου βράχοι καὶ κρημνοὶ οἱ πρωτοφανεῖς καὶ ἀπροσπέλαστοι προωρίσθησαν θεμέλια. Ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων ἐφώτιζεν αὐτό.

Τώρα ἴσταται ὁ ναὸς ὑψηρῆς, ἀλλ' οὐδαίς ἱερεὺς εἶναι ἐν αὐτῷ. Ὁ ἐν Δελφοῖς ναὸς ὑπῆρξε τὸ Βατικανὸν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὡς ὁ Πάπας ἐν Ρώμῃ, οὕτω καὶ οἱ Δελφοὶ πάντοτε ὑπερμάχονται τῶν συντηρητικῶν καὶ ἀριστοκρατι-

κὼν τάσεων. Οἱ Δελοῖ ἐπὶ ἤρξαν τὸ ἀνώτατον δικαστήριον δι' ὅλα τὰ κοινωνικά ζητήματα, ἀνώτατον διαιτητικὸν δικαστήριον ὅλων τῶν πολιτικῶν προβλημάτων. Ἐάν ἡ ἰδία Ἑλλάς ἤθελε νὰ συμβουλευθῇ διὰ ζήτημά τι, τὸ δικαστήριον τοῦτο ἐξέφραζε τὴν φωνὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἐάν ἡ Ἑλλάς θὰ ὠμίλει εἰς τοὺς ξένους, οἱ Δελοῖ ἦσαν τὸ στόμα.

Ἡ πόλις τῶν Δελῶν εἶναι ἐντελῶς καταστραμμένη. Ὅταν οἱ Γάλλοι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ μεγαλοφυοῦς Ὁμόλ ἤρχισαν τὰς ἀνασκαφάς, ἐπεβάλλετο κατ' ἀρχὰς νὰ κρημνίσουν ὁλόκληρον τὸ χωρίον Καστοί, 325 δηλ. οἰκίας καὶ νὰ ἀνοικοδομήσουν αὐτὸ εἰς ἄλλο μέρος. Τὸ χωρίον αὐτὸ εἶναι γραφικώτατον καὶ καθαρόν, ἀπὸ τινος δὲ ἔχει καὶ ξενοδοχεῖον μὲ τὸν ὑπερήφανον τίτλον «Μέγα ξενοδοχεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος».

Ἡ φιλοξενία εἶναι πρωτίστη ἀρετὴ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Πολλάκις οἱ θεοὶ μετεμορφούντο καὶ κατήρχοντο εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἄγνωστοι τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἰς πάντα, ὅστις ἔκρουε τὴν θύραν ἡνοιγον, ἐκ φόβου μήπως εἶναι Θεός, τὸν περιεποιούντο δὲ ὡς τοιοῦτον. Πρὸ πάντων δὲ ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ζεὺς εἶχον τὴν συνήθειαν ταύτην.

Ὀλίγα βήματα ὀπισθεν τοῦ ξενοδοχείου ὑπάρχει ὁδός, ἥτις φέρει εἰς βραχὺν κορμόν, ὁπθεν ὁ θεατὴς βλέπει ἀπέραντον κόλωμα. Ἰστάμεθα εἰς τὴν ἄκραν πελωρίου ἀμφιθεάτρου ἐκ βράχου. Ἐκεῖ πλησίον ρεῖ καὶ ἡ Κασταλία.

Ἡ Πυθία, ἡ ἱέρεια τοῦ μεγάλου προσκυνητηρίου θὰ ἦτο πολὺ ἀπασχολημένη, διότι αἱ ἀπορίαι τῶν ἀνθρώπων εἶναι πολλάι. Ὁ ἐπισκέπτης προσέφερε κατ' ἀρχὰς τὸ θῆμα, ὅπερ θὰ ἐθυσίαζε, διὰ νὰ μάθῃ ἐάν ὁ Ἀπόλλων εἶναι εὐμενής. Ἡ ἱέρεια ἠρμήνευε τὰ σημεῖα. Ἐάν τὰ σημεῖα ἦσαν εὐνοϊκά, ἔγραφεν ὁ προσκυνητὴς ἐπὶ τινος ἄβακος, τὸν ὁποῖον κατόπιν ἀνελάμβανεν ἡ ἱέρεια. Μετὰ ταῦτα ἡ Πυθία ἐκαθαρίζετο εἰς τὴν Κασταλίαν πηγὴν, ἐνεδύετο πολὺτιμον ἔνδυμα, ἐλάμβανεν εἰς τὸ στόμα φύλλον δάφνης καὶ κλάδον τοῦ αὐτοῦ

δένδρου εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἀνῆρχετο τὸν τρίποδα. Ὅταν περιήρχετο εἰς ἔκτασιν ἐπιπτον λόγοι ἐκ τῶν χειλέων τῆς, τοὺς ὁποῖους μόνον οἱ ἱερεῖς κατενόουν. Κατόπιν δὲ διὰ διστίχου ἐξέφραζε τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τί ἐρωτήσεις δὲν ἀπηυθύνθησαν εἰς τὸν Θεόν! Ἐν Δωδώνῃ εὗρεν ὁ κ. Κ. Καραπάνος ἀναριθμήτους ἄβακας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμένα διάφορα ζητήματα, ἀτινα ἀπηυθύνθησαν πρὸς τὸν Δία. Καὶ εἰς ὅλα αὐτὰ πρέπει ν' ἀπαντήσῃ ὁ Θεός. Ἐν Δελοῖς δὲν εὗρέθησαν ἐρωτήσεις, ἀλλ' εὗρέθησαν ἀπαντήσεις τοῦ Χρηστηρίου. Ὁ Ἀπόλλων ἦτο βοηθὸς καὶ συμβουλος, διότι ἦτο ὁ πνευματικὸς πατὴρ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐδῶ ὑψούντο οἱ ἀνδριάντες τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας, ἐκεῖ ἐπὶ τροπαίων καὶ ἐπὶ τῆς πλακός, ἣν ἔστησαν οἱ Γάλλοι, ἀναγινώσκονται τὰ ὀνόματα τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ πλούτη καὶ τὰ ἀναθήματα τοῦ λαοῦ, ὅλα ἐξηφανίσθησαν. Ὁ Ἀπόλλων ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πλουσιωτέρων θεῶν. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν, αἵτινες ἀνευρέθησαν ἐν Δελοῖς καὶ ἐν Δήλῳ, δύναται τις νὰ κατανοήσῃ τὸ μέγεθος τῆς κολοσσιζίας περιουσίας του. Ἐδάνειζεν ὁ Ἀπόλλων χρήματα εἰς πόλεις καὶ κράτη, ὡς καὶ εἰς ἰδιώτας εὐγενεῖς ἢ ταπεινοὺς. Εὗρέθησαν ἐπὶ λίθων γεγραμμένοι λογαριασμοὶ καὶ προϋπολογισμοὶ τῶν ἱερέων. Ὁ Ἀπόλλων οὐδὲν ἐδίδε ματαίως, οὐδένα χρησμόν, οὐδεμίαν εὐλογίαν. Καὶ παρὰ τὰς μεγάλας δαπάνας—τί δὲν ἐστοίχιζον ἡ διατροφή καὶ ἡ διαμονὴ ἱερέων καὶ ἱερεῶν, ὑπαλλήλων, μουσικῶν, αἱ ἐορταὶ—ὁ προϋπολογισμὸς ἔκλειε πάντοτε μὲ περισσεύμα.

Εὗρέθη ἐπὶ λίθου χαραγμένος ὕμνος πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα μὲ ἐλληνικοὺς χαρακτῆρας. Εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων ἐγγράφων, ἃν μὴ τὸ σπουδαιότατον, περὶ τῆς θεωρίας τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς.

Τὴν ἐπομένην πρωίαν μετέβημεν εἰς Χαιρῶναιαν. Καὶ ἐκεῖ ρεῖ ἡ Κασταλία ἀπὸ δροσερὰς πηγᾶς. Ὅστις ἐκαθαρίζετο εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο ἀπέπλυνεν ὅλα τὰ ἁμαρτήματά του. Ὅστις ἔπινεν ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου ἐπληροῦτο ἡ καρδιά τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἐγίνετο ποιητής.

Δύο ποιμένες ἐπότηζον τὸν ὄνον τῶν ἐκ τῆς ἁγίας πηγῆς...

Ἐπέβημεν πάλιν τῶν ἵππων μας.

Ὁ ἅγιος τόπος εἶναι μαρμαρίνον πολυάνδριον.

Ὁ Ἀπόλλων τέθνηκεν...

